

DİSK GENEL BAŞKANI DOĞRU SÖYLEMİYOR

Aydınlık Dergisi, 24 Haziran 2007

Yıldırım Koç

DİSK Genel Başkanı Sayın Süleyman Çelebi Emekli-Sen'in 6. Olağan Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Kurulu'nda Türkiye kara listeye alındı. 2007 yılı içinde sendikal hak ve özgürlüklerin önündeki engellerin kaldırılması konusunda ILO'dan en üst düzeyde heyetin Türkiye'ye gelerek çalışma yapması kararlaştırıldı." (Radikal ve Birgün, 18.6.2007; Hürses, 19.6.2007)

Sayın Çelebi'nin söyledikleri gerçekdışıdır.

Türkiye ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'nın bu yıl yapılan 96. toplantısında Standartların Uygulanması Komitesi'nde (Aplikasyon Komitesi) 87 sayılı ILO Sözleşmesi'ni ihlal ettiğine ilişkin iddiaların görüşülmesi için incelemeye alındı. Yapılan görüşmelerin tutanakları yayımlandı. İsteyenler internet üzerinden erişebilirler. Türkiye'ye ilişkin görüşmelerin tutanakları, Standartları Uygulanması Komitesi'nin Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunduğu raporun ikinci bölümünün 41-46. sayfalarında yer almaktadır. Bu görüşme tutanaklarının en sonunda da Standartların Uygulanması Komitesi'nin işçi ve işveren gruplarının üzerinde anlaştıkları "Sonuçlar" bölümü vardır. Bu bölümün son paragrafında, Standartların Uygulanması Komitesi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nden, çalışma mevzuatını ILO Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirmede yardımcı olması amacıyla, üst düzey bir ILO delegasyonunun Türkiye'ye gelmesini kabul etmesini istemektedir. Diğer bir deyişle, ortada kararlaştırılmış bir ziyaret yoktur. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, böyle bir isteği kabul de edebilir, reddedebilir de. Bu tür talepler geçmiş yıllarda da olmuş ve kabul edilmemiştir.

Sayın Çelebi'nin doğru söylemediği birinci nokta, bu delegasyona ilişkindir.

Sayın Çelebi'nin doğru söylemediği daha önemli nokta, Türkiye'nin kara listeye alındığı iddiasıdır. Bu iddia da tümüyle gerçekdışıdır.

"Kara liste" denilen, ILO Uluslararası Çalışma Konferansı Standartların Uygulanması Komitesi Raporunda yer alan "özel paragraf"tır. Türkiye, bu yıl Standartların Uygulanması Komitesi'nin Raporunda özel paragrafa, diğer bir deyişle, kara listeye alınmadı.

Sayın Çelebi'nin böyle gerçekdışı bir iddiayı gündeme getirme nedenini anlamak da mümkün değil. ILO'nun işleyişinin teknik ayrıntılarını biraz bilen biri, bir ülkenin Standartların Uygulanması Komitesi'nde özel paragrafa alınabilmesi için Komite'nin işçi ve işveren gruplarının anlaşması gerektiğini hatırlar. Bu anlaşma da kolay kolay sağlanamaz. Sayın Çelebi de yıllardır ILO Uluslararası Çalışma Konferanslarına katıldığına göre, bu ayrıntıyı biliyor olsa gerektir.

Ayrıca, Türkiye'nin Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelenmesi sırasında Hükümet temsilcisinin ardından, önce işveren grubu adına bir kişi ve ardından işçi grubu adına bir kişi konuştu. Daha sonra, sırasıyla, Türkiye işçi temsilcisi, Türkiye işveren temsilcisi, Türkiye'den diğer bir işçi temsilcisi, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'ndan bir gözlemci, Singapur işçi temsilcisi birer konuşma yaptı. Hükümet temsilcisi de bu konuşmalarda yer alan iddialara yanıt verdi. Ardından, işveren grubu ve işçi grubu adına yapılan kısa konuşmalardan sonra, tartışmalara ilişkin "sonuçlar" okundu ve kabul edildi. Bu konuşmaların hiçbirinde Türkiye'nin özel paragrafa (kara listeye) alınması talebi gündeme bile getirilmedi.

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın bu yılki 96. Toplantısında Belarus özel paragrafa alındı. Ayrıca, Zimbabwe ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti de, Komite çalışmalarına hükümet temsilcilerini göndermedikleri için, "yarı özel paragraf" denebilecek bir biçimde eleştirildi (Bkz. Third Item on the Agenda: Information and Reports on the Application of Conventions and Recommendations, Report of the Committee on the Application of Standards, Part One, s.48-50).

Türkiye'nin Standartların Uygulanması Komitesi'nin özel paragrafında yer alması çok mu önemlidir.

Hayır.

Asıl önemli olan, Anayasamızın 90. maddesinde 2004 yılı Mayıs ayında yapılan değişiklik sonrasında ILO Sözleşmelerinin doğrudan uygulanırlığının anlaşılmasıdır. Sendikalar, ILO'ya umut bağlamak yerine, onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile çelişen iç mevzuatı etkisiz (zımnen mülga) kılmak için Türk yargısına başvurmalıdır.

Bu konuda önemli bir gelişme, Uluslararası Kamu Çalışanları Federasyonu (PSI) üyesi 9 sendikanın (YOL-İŞ, Belediye-İŞ, Türk Harb-İŞ, Sağlık-İŞ, Genel-İŞ, SES, BES, Tüm Bel-Sen, Yapı Yol-Sen) ortak çabasıyla bu ay içinde yayımlanan Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi kararlarıdır. Bu kararlar, ILO Sözleşmelerini tamamlayan birinci derecede içtihatlardır. Türk yargısında açılacak davalarda bu kitap temel bir başvuru belgesidir.

DİSK Genel Başkanı Sayın Çelebi'nin iddiaları gerçektir. Yapılması gereken, Türk yargısına doğru ve iyi temellendirilmiş başvuruları yaparak, çalışma mevzuatımızı daha demokratik hale getirmektir.